

Udkast til Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo 2024-2028

Indledning

Frederikssund Kommune bekæmper allerede i dag den invasive planteart, kæmpebjørneklo, på kommunens egne arealer, men har ikke tidligere haft et entydigt mål for indsatsen. Der har heller ikke været overblik over udbredelsen af kæmpebjørneklo i hele kommunen eller mulighed for at sikre bekæmpelse på private arealer. Derfor indeholder Naturhandleplan 2023-27 en indsats om at få tilvejebragt grundlaget for, udarbejdet og vedtaget en indsatsplan på området.

Med nærværende indsatsplan udstikkes rammerne for bekæmpelse, kontrol og håndhævelse og prioritering af bekæmpelsesindsatsen i hele kommunen.

Formål

Formålet med planen er at sikre en effektiv og vedholdende bekæmpelsesindsats af kæmpebjørneklo på både private og kommunale arealer. Bekæmpelsen skal som minimum udføres så den enkelte plante ikke spreder frø. På langt sigt er formålet med planen dog at få udryddet arten i hele Frederikssund Kommune.

Indsatsområde

Denne indsatsplan udpeger hele Frederikssund Kommune som et geografisk område for bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Indsatsplanen gælder både private og offentlige arealer. Indsatsplanen gælder også for bekæmpelse af de to øvrige invasive arter, rundlobet bjørneklo og hårfrugtet bjørneklo.

Indsatsperiode

For at sikre en effektiv bekæmpelse, skal ejere eller brugere af arealer med forekomst af kæmpebjørneklo hvert år have gennemført bekæmpelse senest 1. maj.

Selvom der gennemføres en effektiv bekæmpelse inden 1. maj kan der forekomme senere udviklede planter eller oversete individer. Derfor anbefaler Miljøstyrelsen, at bekæmpelsesindsatsen foretages året rundt, afhængig af behov.

Indsats	Efterår/vinter	Tidlig forår-sommer	Sensommer-efterår
Ryd krat af brombær m.v. på arealet	X		
Etabler græsning, hvis muligt		X	
Rodstik planterne mindst 3 gange		X	
Afdækning af mindre bestande		X	
Skærmbekæmpelse omhyggeligt		X	
Udfør slåning mindst 4 gange inden frøsætning		X	
Skærmbekæmpelse før frøspredning af sene planter			X

Tabel 1: Miljøstyrelsens anbefalinger af indsatser til bekæmpelse over året.

Bekæmpelsesindsatsens karakter

Miljøstyrelsens vejledning "Sådan bekæmpes de invasive bjørneklør" udstikker grundprincipperne for hvordan bekæmpelsesindsatserne bør gennemføres og prioriteres. Heraf fremgår:

1. Stop spredningen af frø fra etablerede bestande af bjørneklo.
2. Bekæmp den, hvor den kan gøre skade på mennesker og især børn.

Til supplement heraf indføres yderligere et princip i Frederikssund Kommunes indsatsplan, i forlængelse af målene i Naturhandleplan 2023-27 om at bevare den mest værdifulde og intakte natur, beskytte mod yderligere naturforringelser samt at lave ny og sammenhængende natur.

3. Bekæmp den, hvor den potentielt kan true arealer med høj naturværdi.

Vejledning

Af Frederikssund Kommunes Naturhandleplan 2023-27 fremgår det, at indsatsplanen for bekæmpelse af bjørneklo ikke skal stå alene. For at opnå den bedst mulige effekt vil den derfor blive ledsaget af generel vejledning af arealejere samt informationskampagner, workshops og samarbejde med lodsejere, frivillige, skoler, naturvejledere og Naturstyrelsen om bekæmpelse af bjørneklo.

Der kan desuden blive behov for en udvidet vejledningsindsats i metoder til bekæmpelse af bjørneklo på vanskelige arealer, såsom i beskyttet natur og på våde og skrånende naturarealer.

Kontrol, tilsyn og bestemmelser

Indsatsplanen forpligtiger ejere eller brugere af arealer med forekomst af kæmpebjørneklo, til at foretage en effektiv bekæmpelse efter følgende bestemmelser:

1. kæmpebjørneklo skal senest 1. maj hvert år være bekæmpet ved rodstikning.

På arealer hvor væsentlige hensyn taler imod rodstikning som bekæmpelsesmetode kan alternative bekæmpelsesmetoder aftales med Frederikssund Kommune.

2. På arealer hvor andre bekæmpelsesmetoder end rodstikning ønskes benyttet, skal der senest 1. april indsendes en bekæmpelsesplan til Frederikssund Kommune. Planen kan indsendes via digital post eller til natur@frederikssund.dk. Det kan ikke garanteres, at alternative bekæmpelsesplaner kan godkendes af Frederikssund Kommune.
3. Der skal til enhver tid være adgang til arealer med kæmpebjørneklo, således at Frederikssund Kommune kan gennemføre tilsyn. Tilsyn på arealer med kæmpebjørneklo gennemføres typisk i perioden efter 1. maj.

Tilsyn forudsætter ikke ejers eller brugers accept eller tilstedeværelse. Frederikssund Kommune skal have varslet besigtigelsen og kommunens personale eller repræsentanter skal kunne fremvise behørig legitimation.

4. Hvis kæmpebjørneklo ikke bekæmpes effektivt kan Frederikssund Kommune udstede et bekæmpelsespåbud til ejer eller bruger af arealet. Såfremt et sådant påbud ikke er efterkommet indenfor fristen, kan Frederikssund Kommune gennemføre bekæmpelse på ejer eller brugers regning. Der skal derfor til enhver tid efter påbuddets udløb være fri adgang til arealerne, herunder adgang for nødvendigt bekæmpelsesmateriel.

Afgørelser efter bestemmelserne i denne indsatsplan, som f.eks. påbud om at bekæmpe, kan inden fire uger fra datoen for modtagelse af afgørelsen, påklages til Miljøstyrelsen.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse nr. 842 af 23. juni 2017 om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, giver kommunerne mulighed for at vedtage en indsatsplan. Indsatsplanen pålægger ejere og brugere af arealer med kæmpebjørneklo at bekæmpe planten. Hvis ejer eller bruger ikke efterkommer et påbud indenfor den varslede frist, kan kommunen iværksætte den nødvendige bekæmpelse, for ejer eller brugers regning.

Vedtagelse og revision

Denne indsatsplan er vedtaget d.XXXX efter forudgående 8 ugers offentlig høring. Planen kan revideres efter behov eller senest ultimo 2028.

Bekæmpelsesmetoder

Erfaringer viser, at rodstikning er den sikreste og mest effektive bekæmpelsesmetode, fordi planten dør inden den spreder sine frø. Der findes også andre bekæmpelsesmetoder. De er ikke lige så effektive, men kan anvendes i store eller svært tilgængelige bestande, hvor rodstikning ikke er praktisk muligt. Hvis grundejere ønsker at udføre bekæmpelse med andre metoder end rodstikning inden 1. maj, skal der indsendes en bekæmpelsesplan til Frederikssund Kommune til godkendelse senest 1. april. Planen skal sikre effektiv bekæmpelse for populationen.

Miljøstyrelsens vejledning for bekæmpelse af kæmpebjørneklo anbefaler afgræsning, rodstikning og afdækning til bekæmpelse af kæmpebjørneklo, eventuelt i kombination med slåning, skærmpkning eller jordbehandling. Derudover kan genopdyrkning også benyttes udenfor naturområder. Metoder og kombinationer i forhold til størrelsen af populationen ses i tabel 2.

Bestandens størrelse	Bekæmpelsesmetode
Mindre bestand Under 5 m ² og nyetableret	Rodstikning eller afdækning
Mindre bestand Under 5 m ² og veletableret	Rodstikning eller skærmpkning
Større bestand 5 m ² – 15 m ² og nyetableret	Rodstikning eller skærmpkning
Større bestand 5 m ² – 15 m ² og veletableret	Skærmpkning
Større arealer Over 15 m ²	Slåning eller skærmpkning

Tabel 2: Miljøstyrelsens anbefalinger til bekæmpelse af bjørneklo med kombinationer efter behov.

Rodstikning

Om foråret kan planterne rodstikkes eller graves op. Ved rodstikning skæres roden over lige under vækstpunktet. Typisk foregår rodsikring i 5-15 cm under jordoverfladen. Efter 1. gangs indsats, kan der efter ca. 14. dage rodstikkes igen for de planter, der har haft en sen vækst. 3. gang kan lægges i juni måned. Personer der rodstikker, bør anvende værnemidler imod saft fra sprøjt og berøring.

Afdækning

Velafrænsede bestande kan med fordel afdækkes, så kæmpebjørnekloen visner ned. Dermed får man ca. 98-99 % bekæmpet, så der kun er få tilbage, der kan bekæmpes med en af de øvrige metoder. Der kan bruges presenning, ukrudtsdug eller UV-uigennemtrængeligt plast til afdækning.

Slåning

Slåning kan resultere i, at holde en bestand i live samt sprede frø, hvis slåningen foretages for sent. Slåning kan enten gøres maskinelt eller med le. Slåning kan afgive saft og derfor anbefaler Miljøstyrelsen, at arbejdet foregår med beskyttelse af de personer, der foretager bekæmpelsen. F.eks. bør maskiner have lukkede førerhuse, buskrydder uden brug af snøre samt øvrige værnemidler.

Skærmpkning

Når man skærmpkapper på det helt rigtige tidspunkt, dør planten. Men oftest rammer man ikke det rigtige tidspunkt, så planten sætter nye blomster ved rodsrud, derfor skal man genbesøge arealet 2-3 uger senere inden de sætter frø f.eks. rodstikke de resterende planter, der fortsat er i live. Blomsterskærmene må ikke komposteres, men bør fjernes fra arealet og destrueres, helst ved afbrænding. Personer der skærmpkapper, bør anvende værnemidler imod saft fra sprøjt og berøring.

Andre metoder

Afgræsning er en god robust metode til bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Afgræsning kan kræve etablering af folde, frostfrit vand, læskure for får og geder. Hvis man ikke selv har dyr til afgræsning kan der indgås græsningsaftaler med en ekstern dyreholder. Etablering af græsning kan kræve dagligt tilsyn og pasning af dyrene. Derudover kan der anvendes jordbehandling og genopdyrkning som bekæmpelsesmetoder.

Vil du vide mere?

Du kan få information på Frederikssund Kommunes hjemmeside www.frederikssund.dk, www.mst.dk og www.borger.dk